

ливе значення, так як вони встановлюють права та обов'язки учасників даних правовідносин, визначають порядок отримання спадщини, у випадку якщо спадкодавець знаходиться за межами України, а також здійснюють захист інтересів даних суб'єктів.

Бистрай К. Д.

студент, Національний університет «Одеська юридична академія»

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ТОВАРНОГО ЗНАКУ В МІЖНАРОДНОМУ ПРАВІ

Питання правової охорони товарних знаків набувають особливої актуальності, що обумовлює необхідність теоретико-практичних досліджень проблемних аспектів захисту прав на торговельну марку. Права інтелектуальної власності на торговельну марку є важливим предметом регулювання міжнародно-правових актів світової спільноти. Зазначеним правам має віддаватися найвищий пріоритет кримінально-правової охорони, адже виготовлення і використання фальшивих товарних знаків, а також продаж товарів, виготовлених піратським шляхом, приносить надзвичайно великі прибутки, й іноді матеріальна відповідальність не повною мірою виконує превентивні функції [2, С. 190].

Механізм здійснення міжнародно-правової охорони прав інтелектуальної власності на торговельні марки забезпечує ряд нормативно-правових актів: Паризька конвенція про охорону промислової власності 1883 р., Мадридська угода про міжнародну реєстрацію торговельних марок 1891 р., Ніццька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації торговельних марок 1957 р., Протокол до Мадридської угоди про міжнародну реєстрацію торговельних марок 1989 р., Договір про закони щодо торговельних марок 1994 р. [3, С. 28]. Зазначені акти закріплюють територіальний суверенітет держави в сфері правової охорони товарного знаку та не встановлюють єдиних кримінально-правових заходів юридичної відповідальності за порушення прав володільця товарного знаку.

Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності 1994 р. (TRIPS) є значним кроком в посиленні міжнародно-правової охорони прав інтелектуальної власності, зокрема її кримінального аспекту. Вимоги Угоди TRIPS, що сторуються кримінальних про-

цедур покарання за порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності і містяться в Статті 61 Розділу 5 Частини III «Кримінальні процедури».

Стаття 61 Угоди TRIPS зобов'язує членів застосовувати кримінальні процедури і накладення кримінальних покарань, принаймні, принаймні у випадках навмисної фальсифікації товарного знака у комерційних масштабах. Заходи покарання повинні включати ув'язнення та/або грошові штрафи, достатні для того, щоб служити засобом стримування відповідно до рівня покарання, який застосовується у випадках злочинів відповідної тяжкості. Заходи покарання повинні також включати накладення арешту, конфіскацію та знищення товарів, що порушують право, та будь-яких матеріалів або обладнання, які значною мірою були використані при вчиненні порушення. Члени можуть передбачити застосування кримінальних процедур та покарання і в інших випадках порушення прав інтелектуальної власності, особливо коли вони вчинені навмисно та в комерційних масштабах.

Таким чином, аналізуючи дану статтю можна зробити висновок, що ефективний кримінально-правовий захист відповідної інтелектуальної власності складається із двох основних елементів: (а) ефективний обшук і конфіскація контрафактної продукції правоохоронними органами без повідомлення порушників (рейди) і (б) існування в законодавстві заходів покарання, що запобігають порушенням прав, і їхнє застосування на практиці судовими органами.

Також повинні бути вжиті такі запобіжні заходи як накладення арешту, конфіскація й знищення контрафактних товарів і будь-яких матеріалів, і знарядь виробництва, що використовувалися при вчиненні правопорушень. Арешт, конфіскація й знищення товарів мають на увазі проведення всіх трьох дій: просто арешт товарів і їхнє поміщення на склад не є достатньою мірою (особливо, якщо правопорушник залишається безкарним і продовжує займатися своїм бізнесом). Не можна зменшувати важливість арешту, конфіскації й знищення матеріалів і знарядь виробництва, які використовувались при вчиненні правопорушення. Якщо відеомагнітофони, комп'ютери або інше встаткування були арештовані, а потім повернуті правопорушникам, це завдає надзвичайну шкоду, і тільки заохочує правопорушників продовжувати свою піратську діяльність. Якщо сума штрафів занадто низька, або ж устаткування, або контр-

афактні товари не арештовані, конфісковані та знищені, вимоги по запобіганню такого роду порушень не будуть виконані, просто правопорушникам буде дорожче обходитися їхній бізнес [4].

Тож заходи покарання повинні повною мірою виконувати превентивні функції.

При цьому Угода TRIPS встановлює систему мінімальних вимог. Країни-члени ВТО мають право включити в національне законодавство норми, що забезпечують більш високий рівень захисту прав. Кожна країна може передбачити у своєму законодавстві кримінальну процедуру покарання й за інші порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності, особливо, коли вони зроблені навмисне і здійснювалися з комерційною метою.

Варто зауважити, що вимоги ст. 61 Угоди TRIPS щодо караності відповідних діянь Україною, як повноправним членом СОТ, чітко виконано.

Можна зробити висновок, що міжнародними актами впроваджені мінімальні стандарти кримінально-правової охорони прав інтелектуальної власності на товарні знаки. Тож існує об'єктивна необхідність впровадження єдиної кримінально-правової політики в усіх країнах, що дбають про свій цивілізований розвиток та авторитет.

Література:

1. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994 [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/981_018/conv
2. Бошицький Ю. Л. Порівняльний аспект міжнародно-правового та національного регулювання охорони прав на торговельні марки / Ю. Л. Бошицький // Часопис Київського університету права. 2010. № 1. – С. 184-192.
3. Коваль, А. Напрями вдосконалення кримінально-правової охорони прав на торговельні марки // Юридичний журнал: Аналіт. матеріали. Коментарі. Судова практики. 2006. № 3. – С. 27-36.
4. Висновок Головного науково-експертного управління на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України (щодо імплементації законодавства до вимог багатосторонньої Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС) СОТ)» (реєстр. № 7032 від 17.03.2005 року, внесений народним депутатом України С. Г. Осикою на заміну попереднього).